

ADINA GRIGORE

CRISTINA IPATE-TOMA

MARIA RAICU

CLAUDIA-DANIELA NEGRÎTOIU

AUGUSTINA ANGHEL

ISTORIE

CLASA A IV-A

CAIET DE LUCRU

Editura Ars Libri

CUPRINS

I. TRECUTUL ȘI PREZENTUL DIN JURUL NOSTR.....	3
1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE: trecut, prezent, mileniu, secol, deceniu, epocă istorică, spațiu istoric, surse istorice.....	3
2. FAMILIA: trecutul familiei, sărbători de familie, timpul liber, activități cotidiene...5	5
3. COMUNITATEA LOCALĂ ȘI NAȚIONALĂ: teritorii, locuințe și viață cotidiană, tradiții, sărbători, religie, monumente ale eroilor.....7	7
Comunități ale minorităților pe teritoriul de azi al României.....9	9
4. COPILĂRIA DE IERI ȘI DE AZI ÎN COMUNITATEA LOCALĂ	11
5. POPOARE DE IERI ȘI DE ASTĂZI.....	13
6. CUNOAȘTEREA LUMII PRIN CĂLĂTORI.....	15
Recapitulare.....	17
II. EPOCI, EVENIMENTE, PERSONALITĂȚI.....	18
1. ANTICHITATEA	18
Legende și scrieri ale anticilor despre daci și romani	18
2. EVUL MEDIU (EPOCA MEDIEVALĂ).....	22
Figuri legendare de voievozi, domnitori și conducători locali în opere literare și istorice.....	22
Recapitulare	37
Evaluare sumativă	39
Istoria prin jocuri	41
Transilvania - spațiu multietnic. Sat și oraș în Transilvania medievală.....	43
Istorici și cronicari, despre personalități ale minorităților.....	45
3. EPOCA MODERNĂ.....	48
Alexandru Ioan Cuza și Unirea	48
Carol I și Independența. Carol Davila.....	51
Eroi ai Primului Război Mondial.....	54
Ferdinand I și Marea Unire.....	56
România la cumpăna dintre milenii. Regele Mihai I.....	58
III. CULTURĂ ȘI PATRIMONIU.....	61
1. LOCURI ISTORICE DIN COMUNITATE.....	61
2. LOCURI CU IMPORTANȚĂ ISTORICĂ PENTRU ROMÂNIA.....	64
Așezări și construcții dacice, grecești și romane.....	64
Castele și cetăți martore ale evenimentelor istorice.....	67
Construcții religioase și ctitorii lor.....	70
3. MONUMENTE ȘI LOCURI INCLUSE ÎN PATRIMONIUL UNESCO.....	72
Recapitulare finală.....	74
Test de evaluare finală.....	77
Învățăm istoria prin jocuri.....	78

I. TRECUTUL ȘI PREZENTUL DIN JURUL NOSTRU

1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE: trecut, prezent, mileniu, secol, deceniu, epocă istorică, spațiu istoric, surse istorice

1. Citește informațiile de mai jos.

Documente
antice

arme de
piatră

topor din
piatră

oală de lut

vas de lut

inscripții

„Istoria este adevărata povestire și înfățișare a întâmplărilor neamului omenesc, icoana vieții trecute.”

(Mihail Kogălniceanu)

Istoria este știința care studiază evoluția societății omenesci în toate formele ei de manifestare (economic, politic, social, cultural), de la apariția omului și până astăzi.

Istoria este scrisă de **cronicari** (în trecut) și **istorici** (în prezent), care studiază hărți, documente, inscripții, fotografiile, legende, tradiții, ziare, cărți, care constituie **surse istorice scrise**.

Istoricii sunt ajutați de către **arheologi**, care fac descoperiri din trecut prin săpături în pământ, aducând la lumină: unelte, arme, vase, ruine ale locuințelor și cetăților vechi, monede, podoabe, sigilii, care constituie **surse istorice nescrise**.

Evenimentele istorice sunt încadrate în timp istoric și în spațiu istoric.

Spațiul istoric este teritoriul unde s-a desfășurat un eveniment istoric.

Măsurarea timpului istoric este cunoscută prin **data istorică** (momentul când a avut loc evenimentul istoric și durata evenimentului istoric).

Cronologia este știința auxiliară (ajutătoare) a istoriei care se ocupă cu plasarea în timp a evenimentelor istorice, în ordinea în care s-au petrecut. Cronologia folosește următoarele **unități de timp istoric**: anul (365/366 zile), deceniul (10 ani), secolul/ veacul (100 ani), mileniul (1000 ani), epoca istorică (ce poate cuprinde mai multe secole sau milenii și cele două ere înainte de nașterea lui Iisus Hristos, după nașterea lui Iisus Hristos).

2. Completează următoarele enunțuri:

Istoria studiază evoluția ..... de la apariția omului și până astăzi.

Istoria este scrisă de ..... și .....

3. Scrie câte trei exemple de:

• surse istorice scrise: .....

• surse istorice nescrise: .....

4. Ordonează crescător, numerotând unitățile de măsură ale timpului istoric.

an;

secol;

mileniu;

deceniu.

5. Privește tabelul și rezolvă sarcinile.

Epoca Străveche cca. 1.8 mil î.Hr - sec. I î.Hr.	Sec.X î.Hr. (1000 - 901)	Sec IX î.Hr. (900 - 801)	Sec VIII î.Hr. (800 - 701)	Sec. VII î.Hr. (700 - 601)	Sec.VI î.Hr. (600 - 501)	Sec. V î.Hr. (500 - 401)	Sec.IV î.Hr. (400 - 301)	Sec. III î.Hr. (300 - 201)	Sec. II î.Hr. (200 - 101)	Sec.I î.Hr. (100 - 1)	
	Mileniul I î. Hr.										
Epoca Antică sec. I î. Hr. - sec. VII d. Hr.	Sec. I î. Hr. (100-1)		Anul 1 nașterea lui Hristos		Sec. I d.Hr. (1 - 100)	Sec. II d.Hr. (101 - 200)	Sec. III d.Hr. (201 - 300)	Sec. IV d.Hr. (301 - 400)	Sec. V d.Hr. (401 - 500)	Sec.VI d.Hr. (501 - 600)	
	Mileniul I î. Hr.			Mileniul I d. Hr.							
Epoca Medievală sec. VII - sec. X VIII	Sec.VII d.Hr. (601 - 700)	Sec.VIII d.Hr. (701 - 800)	Sec. IX d.Hr. (801 - 900)	Sec. X d.Hr. (901 - 1000)	Sec. XI d.Hr. (1001 - 1100)	Sec.XII d.Hr. (1101 - 1200)	Sec.XIII d.Hr. (1201- 1300)	Sec.XIV d.Hr. (1301- 1400)	Sec.XV d.Hr. (1401- 1500)	Sec. XVI d.Hr. (1501 - 1600)	Sec.XVII d.Hr. (1601 - 1700)
	Mileniul I d. Hr.				Mileniul II d. Hr.						
Epoca Modernă sec. XVIII - sec.XX	Sec. XVIII (1701-1800)						Sec. XIX (1801-1900)				
	Mileniul II d. Hr.										
Epoca Contemporană începând cu sec. XX	Sec. XX (1901-2000)						Sec. XXI (2001-2100)				
	Mileniul II d. Hr.						Mileniul III d. Hr.				

a) Care este epoca în care s-a născut Iisus Hristos?

b) Care este epoca dinaintea nașterii lui Hristos?

c) Care este primul secol din epoca contemporană?

6. Completează tabelul, după model.

Anul	Secolul	Mileniul	Epoca
710 î. Hr.	VIII î. Hr.	I î. Hr.	Străveche
101 d. Hr.			
2010 d. Hr.			
1650 d. Hr.			
250 î. Hr.			
1848 d. Hr.			
800 î. Hr.			
1250 d. Hr.			
260 d. Hr.			

4. Care sunt documentele școlare care te pot reprezenta în viitor?

---

5. Care sunt evenimentele importante la care iau parte membrii familiei tale?

---

6. Cum sunt păstrate amintirile de familie?

---

7. Povestește, în câteva enunțuri, un eveniment important din familie la care ai participat.

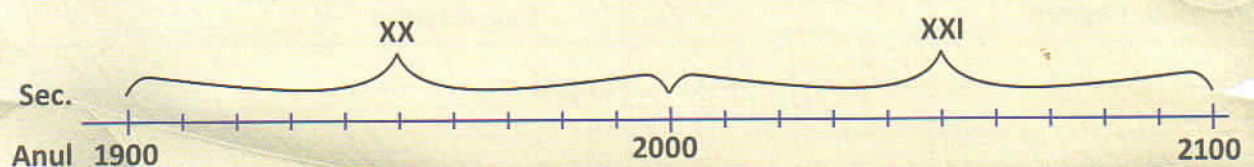
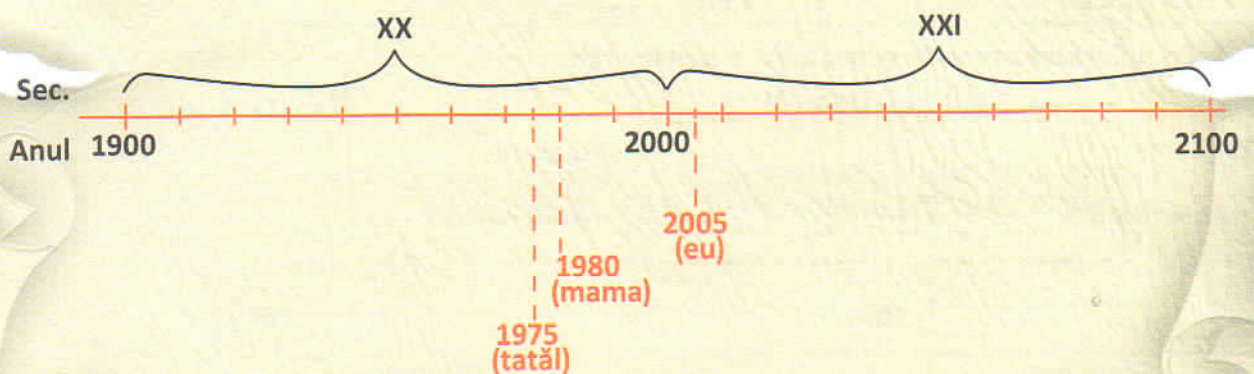

---

8. Urmărind modelul, reprezintă pe axa timpului anii de naștere: al tatălui, al mamei și al tău.

6. CUNOAȘTEREA LUMII PRIN CĂLĂTORI

1. Citește informațiile.

Călătoria și aventura au fascinat dintotdeauna oamenii. Explorând locuri necunoscute, omul a trăit prin călătorie experiențele cunoașterii altor lumi, descoperirea altei vieții. Însemnările călătorilor, care descriu întâmplările călătoriei, obiceiurile popoarelor și locurile văzute, au mărit considerabil orizontul de cunoaștere al contemporanilor.

- **Marco Polo** a fost călătorul cu cea mai mare faimă în Europa, înainte de marile descoperiri geografice. El a plecat din Veneția (Italia) spre China, în anul 1271, împreună cu tatăl și cu unchiul său. Peripețiile și descoperirile din această călătorie, le-a consemnat în „Cartea minunilor lumii”.

- **Cristofor Columb** a pornit din Spania în anul 1492, vrând să ajungă în India, dar a ajuns în America, fără să-și dea seama că descoperise un nou continent.

Cel care și-a dat seama că este vorba de un nou continent a fost **Amerigo Vespucci**, de la al cărui nume provine și denumirea continentului America (1507).

- **Fernando Magellan**, navigator portughez, a făcut prima călătorie în jurul Pământului în perioada 1519-1521/1522, dovedind că Pământul este rotund.

- **Nicolae Miclesu Spătaru**, explorator român, a călătorit în Rusia și în China în secolul XVII și a descris descoperirile sale în „Jurnal de călătorie în China”.

- **Robert Peary și Frederick Cook**, exploratori americani au ajuns la Polul Nord în anul 1909.

- **Emil Racoviță**, savant și explorator român, împreună cu norvegianul **Roald Amundsen** au explorat Polul Sud (Antarctica) pe vasul „Belgica”, între 1897 și 1899. Emil Racoviță a pus bazele biospeologiei (știință despre peșteri) și a înființat la Cluj primul Institut de Speologie din lume.

- **Iuri Gagarin**, în anul 1961, a fost primul om care a călătorit în Cosmos.

- În 1969, **Neil Armstrong și Edwin Aldrin** au fost primii oameni care au ajuns pe Lună cu naveta Apollo 11.

Astăzi, datorită perfecționării continue a navelor spațiale, oamenii vor să ajungă și pe Marte.

2. Completează enunțurile.

- Primul om din Europa care a călătorit spre China a fost .....
- Primul călător care a descoperit America a fost .....
- Geograful de la al cărui nume provine denumirea continentului America a fost .....
- Primul om care a dovedit că Pământul este rotund a fost .....
- Primul om care a călătorit în Cosmos a fost .....
- Primii oameni care au ajuns pe Lună au fost .....

3. Jurnal cu dublă intrare.

Exploratori	Locuri explorate

4. Realizează corespondența.

Au ajuns la Polul Sud

Emil Racoviță

Roald Amundsen

Robert Peary

Frederick Cook

Au ajuns la Polul Nord

5. Răspunde la întrebări.

a) Cine a scris „Cartea minunilor lumii?”

b) Cine a scris „Jurnal de călătorie în China?”

c) Cum se numea nava pe care a călătorit Emil Racoviță?

d) Cine a înființat primul Institut de Speologie din lume?

e) Pe care planetă vor să ajungă oamenii în zilele noastre ?

6. Care sunt beneficiile aduse de exploratori/ călători, cunoașterii și dezvoltării omenirii?

7. Imaginează-ți că ai călătorit într-un loc de pe Terra sau din Cosmos. Formulează un text în care să argumentezi de ce ai ales acest loc.

RECAPITULARE

1. Răspunde la întrebări.

a) Ce studiază istoria?

b) Care sunt actele importante ale unei familii? Scrie cel puțin trei dintre acestea.

c) Care sunt unitățile de măsură pentru timpul istoric?

d) Unde se pot găsi surse scrise și surse nescrise ale istoriei? Enumeră cel puțin trei locuri.

2. Completează spațiile, folosind cuvintele din paranteză.

(documente, inscripții, arme, unelte, monede, ruini, cronică, vase, podoabe, picturi)

• Surse istorice scrise:

• Surse istorice nescrise:

3. Completează următoarea schemă.

4. Bifează caseta din dreptul enunțurilor care reprezintă caracteristicile copilăriei de azi în România.

- Numai unii copii merg la școală.
- Toți copiii au dreptul la educație.
- Copiii sunt nevoiți să muncească încă de mici.
- Orice copil are dreptul la joacă și activități recreative.
- Jucăriile copiilor sunt confecționate numai din lemn, cârpe și păr de animale.
- Toți copiii învață în școli și spații special amenajate.
- Drepturile copiilor sunt consemnate prin lege.

5. Ce descoperiri au făcut călătorii/ exploratorii prin călătorii? Enumeră cel puțin trei dintre acestea.

6. Descrie în câteva enunțuri, un obicei din zona ta natală, legat de sărbătorile de iarnă.

3. EPOCA MODERNĂ

Alexandru Ioan Cuza și Unirea (1859-1866)

1. Citește informațiile.

La 5 ianuarie 1859, **Alexandru Ioan Cuza** a fost ales domn al Moldovei, iar la 24 ianuarie 1859 a fost ales domnitor și în Țara Românească.

Prin dubla sa alegere s-a realizat **Unirea Principatelor Române (Mica Unire)** într-un singur stat, care din anul 1862 s-a numit România și avea capitala la București.

Alexandru Ioan Cuza împreună cu primul-ministru **Mihail Kogălniceanu** a modernizat țara prin legi ca: **legea agrară** (500 000 familii țărănești au primit pământ, iar averile mănăstirești au fost trecute în patrimoniul statului), **legea instrucțiunii publice** (care prevedea învățământul primar gratuit și obligatoriu). La Iași și București au fost înființate universități.

Al. I. Cuza a decretat **TRICOLORUL** ca drapel oficial (1861), s-a preocupat de dezvoltarea industriei, a comerțului și a organizat armata.

Prin politica sa, Cuza a nemulțumit pe marii boieri și pe unii dintre oamenii politici ai vremii („monstruoasa coaliție”), care au complotat împotriva lui și l-au silit să abdice, la 11 februarie 1866. În 1873, Al. I. Cuza moare în Germania și este înmormântat la Ruginoasa, în Moldova. Astăzi rămășițele domnitorului se află la Biserica Trei Ierarhi din Iași.

Domnitorul Al. I. Cuza a rămas în istorie ca un domn apropiat de țărani, cărora le făcea dreptate, așa cum povestește Ion Creangă în „Moș Ion Roată și Cuza-Vodă”. Importanța domniei lui Al. I. Cuza constă în înfăptuirea statului modern român.

Alexandru Ioan Cuza

Înființarea primelor școli prin reforma învățământului este cuprinsă de I.L. Caragiale în „Peste 50 de ani”. Legendele populare îl surprind pe domnitor, cercetând necazurile și nedreptatea suportate de oamenii simpli și făcându-le mereu dreptate.

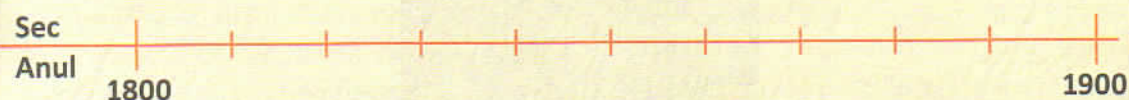
Este cunoscută legenda „Ocaua lui Cuza” în care se povestește despre obișnuința lui Cuza de a se îmbrăca în haine de țăran și a umbla prin târguri să vadă dacă negustorii vând marfa folosind noua măsură (ocaua), după cum se hotărâse după o lege a vremii. Astfel, domnitorul descoperă un negustor care nu respecta legea și vindea uleiul cu ocaua mică. Observând înșelătoria, Cuza-Vodă s-a arătat în costumul de domn și l-a pedepsit pe negustor, legându-i de gât cele două ocale și, în timp ce îl plimba prin târg, negustorul trebuia să ridice pe rând ocalele și să spună tare: „cu asta NU!, cu asta DA!”.

2. Alege varianta corectă.

Alexandru Ioan Cuza a domnit între anii:

- a) 1386-1418;   b) 1593-1601;   c) 1457-1504;   d) 1859-1866.

3. Fixează pe axa timpului, secolul și anul în care Al. I. Cuza a decretat Tricolorul ca drapel oficial.

4. Încercuiește varianta corectă.

a) Unirea Principatelor Române (Țara Românească și Moldova) a avut loc la data de:

- 1 noiembrie 1859;   • 5 ianuarie 1859;   • 24 ianuarie 1859.

b) În vremea domniei lui Al. I. Cuza, prim-ministru era:

- Nicolae Bălcescu;   • Vasile Alecsandri;   • Mihail Kogălniceanu.

c) Denumirea țării din anul 1862 a fost:

- Țara Românească;   • Moldova;   • România.

d) Al. I. Cuza a fost silit să abdice și să părăsească țara la data de:

- 1 februarie 1866;   • 10 februarie 1866;   • 11 februarie 1866.

5. Taie varianta greșită.

Reformele înlăptuite de Cuza au fost:

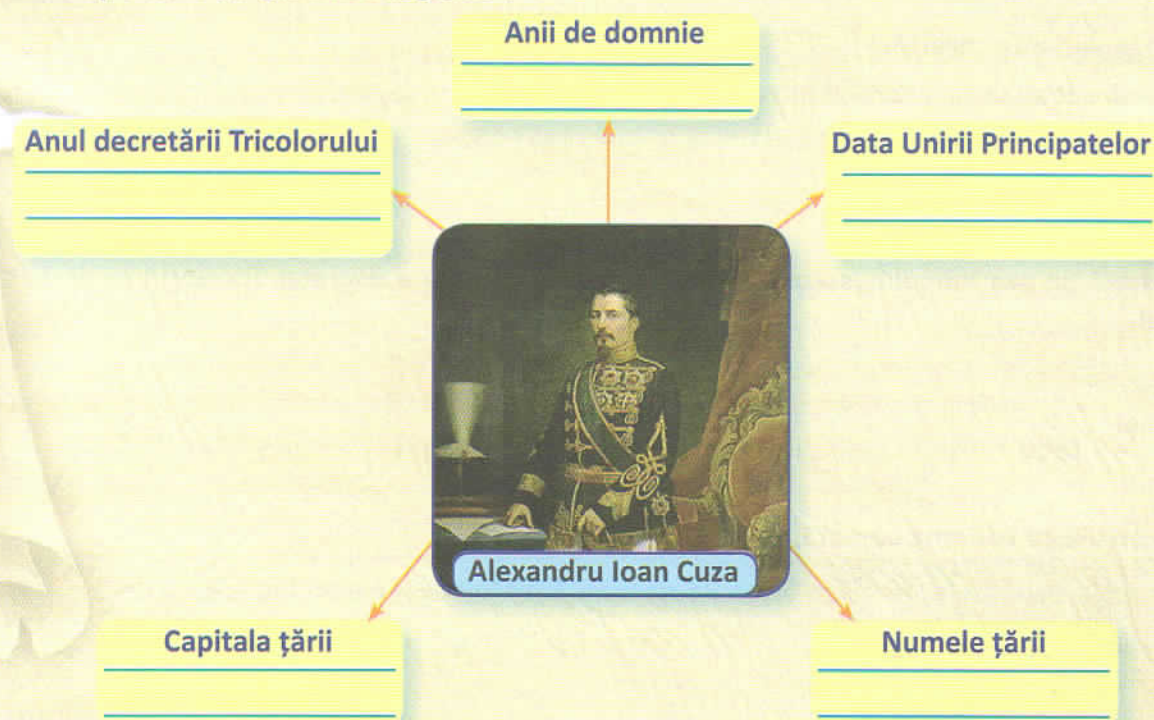
- a) reforma agrară;
b) reforma învățământului;
c) reforma vestimentației.

6. Bifează caseta din dreptul afirmațiilor corecte.

- A înființat universități la București și la Iași.
- Domnitorul a pedepsit un negustor care vindea cu ocaua mică.
- Cuza l-a numit pe Moș Ion Roată prim-ministru.
- Domnitorul Cuza a stabilit capitala țării la București.
- După 20 de ani de domnie Al. I. Cuza a fost silit să abdice și să părăsească țara.

7. Completează „organizatorul grafic”.

8. În ce constă importanța domniei lui Al. I. Cuza?

---

9. Citește fragmentul și subliniază cuvintele/ expresiile care exprimă principalele calități ale domnitorului Al. I. Cuza.

„Era un om înzestrat cu multe însușiri, hotărât, gata de jertfă, lipsit de patima banului... ceea ce-l ridica mai presus... era popularitatea sa, iubirea și măreția în legătură cu dânșii.”

(Nicolae Iorga)

Ferdinand I și Marea Unire

1. Citește informațiile.

După Primul Război Mondial dispar marile imperii ale Europei (Imperiul Țarist, Imperiul Austro-Ungar, Imperiul Otoman), pe fostul lor teritoriu apar noi state (Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia). România și-a reîntregit teritoriul prin unirea Basarabiei (27 martie 1918), a Bucovinei (28 noiembrie 1918), a Transilvaniei, Banatului și Maramureșului (1 decembrie 1918).

La **Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918** s-a realizat unirea **Transilvaniei cu România (Marea Unire)**. Aici s-au adunat peste 100 000 participanți și 1228 delegați, iar profesorul Vasile Goldiș a citit Proclamația de Unire a țărilor române într-un singur stat.

La **1 decembrie 1918** s-a realizat **Statul Național Unitar Român**.

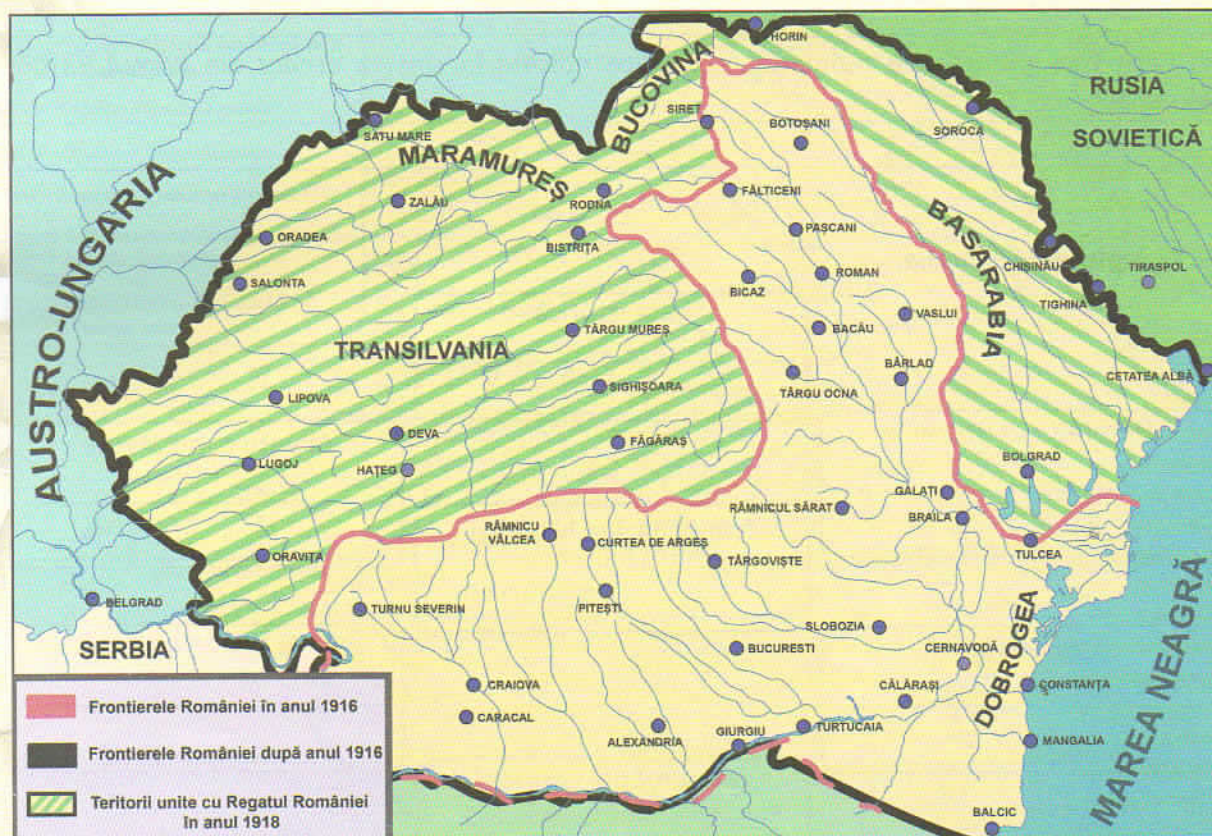
Personalitățile istorice de seamă care au susținut cauza Marii Uniri au fost: Regele Ferdinand I și Regina Maria, Ion I. C. Brătianu, Tache Ionescu, Nicolae Iorga, Iuliu Maniu.

În urma actului de unire din 1918, Ferdinand I devenise regele tuturor românilor și a fost încoronat împreună cu Regina Maria la **15 octombrie 1922**, în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia. Serviciul religios de încoronare a fost condus de preotul Miron Cristea, viitorul Patriarh al României.

La **29 martie 1923** a fost promulgată **Constituția României** pentru toate teritoriile unite cu România în 1918, având la bază Constituția din 1866.

Pentru realizarea Marii Uniri, Ferdinand I a fost numit „Ferdinand Întregitorul”.

Din anul 1991, prin noua Constituție a României, ziua de 1 decembrie a devenit **ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI**.

2. Alege varianta corectă.

Marea Unire a țărilor române s-a împlinit la:

- a) 24 ianuarie 1859;   b) 27 mai 1600;   c) 1 decembrie 1918.

3. Realizează corespondența între datele istorice și teritoriile unite.

27 martie 1918

Unirea Transilvaniei cu România

28 noiembrie 1918

Unirea Basarabiei cu România

1 decembrie 1918

Unirea Bucovinei cu România

4. Fixează pe axa timpului, secolul și anul: Micii Uniri, Marii Uniri.

5. Bifează variantele corecte.

După Primul Război Mondial s-au prăbușit:

- Imperiul Otoman;
- Imperiul Roman;
- Imperiul Țarist;
- Imperiul Macedonian;
- Imperiul Austro-Ungar.

6. Notează DA sau NU în dreptul afirmațiilor.

- Încoronarea Regelui Ferdinand I și a Reginei Maria a avut loc la 15 octombrie 1918.
- Încoronarea regilor a avut loc în Catedrala Mântuirii Neamului.
- Ceremonia încoronării a fost condusă de Miron Cristea, viitorul Patriarh al României.
- Vasile Alecsandri a citit Proclamația de Unire la Adunarea Națională de la Alba Iulia.
- Ferdinand I a fost rege din anul 1914 până la 1927.

7. Completează „ciorchinele”.

